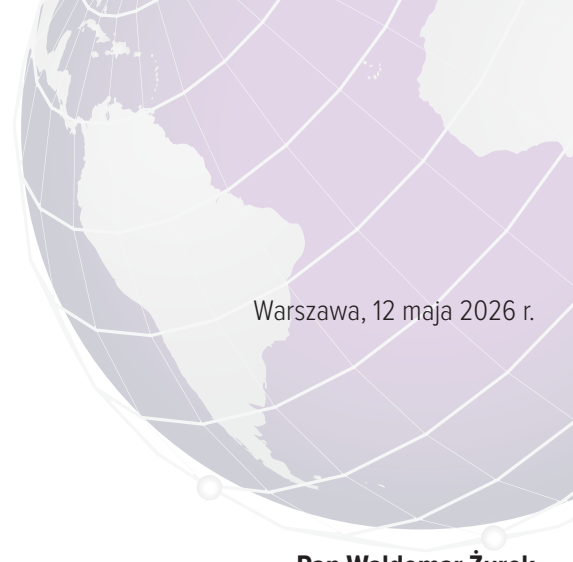

Warszawa, 12 maja 2026 r.

Agata Ogrocka
Prezes Zarządu
Instytut Praw Człowieka i Mediów

Pan Waldemar Żurek
Minister Sprawiedliwości

Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

**PETYCJA W SPRAWIE PRZYWRÓCENIA ELEMENTARNEJ PRAWORZĄDNOŚCI ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NIERÓWNIEMU TRAKTOWANIU OBYWATELI PRZEZ ORGANY PAŃSTWA**

Szanowny Panie Ministrze,

Działając w imieniu Instytutu Praw Człowieka i Mediów, składam niniejszym stanowczy protest przeciwko utrwalającemu się, destrukcyjnemu kryzysowi zaufania do państwa prawa, który obejmuje zarówno organy ścigania i wymiar sprawiedliwości, jak i instytucje odpowiedzialne za publiczną kontrolę życia politycznego. Zasada równości wobec prawa, wyrażona w art. 32 Konstytucji RP, nie może pozostawać jedynie deklaracją normatywną; musi znajdować rzeczywiste odzwierciedlenie w praktyce działania władz publicznych.

W ocenie Instytutu, sprawy dotyczące osób pełniących w przeszłości wysokie funkcje publiczne, w tym byłego Ministra Sprawiedliwości Zbigniewa Ziobry oraz posła Marcina Romanowskiego, unaoczniają problem faktycznego uprzywilejowania części klasy politycznej. Nie chodzi wyłącznie o pojedyncze postępowania, lecz o szersze zjawisko, w którym status polityczny, medialny i instytucjonalny osłabia realność egzekwowania prawa. W przestrzeni publicznej coraz częściej obserwujemy przy tym spektakl niemocy państwa, który podważa społeczne przekonanie o jednakowej miarze stosowanej wobec wszystkich obywateli.

Niepokój budzi także funkcjonowanie komisji sejmowych i komisji śledczych, które zamiast służyć rzetelnemu ustalaniu stanu faktycznego, zbyt często stają się areną politycznego spektaklu. Ich wiarygodność zależy od merytorycznego przygotowania, kultury instytucjonalnej, poszanowania praw uczestników oraz koncentracji na dowodach, a nie na efekcie medialnym. W przestrzeni publicznej od lat powraca krytyka skuteczności komisji śledczych, wskazująca na ich upolitycznienie, ograniczoną wartość wyjaśniającą oraz rozczarowanie społeczne ich rzeczywistymi rezultatami.

Równolegle obserwujemy silną presję narracyjną pochodzącą z mediów publicznych, mediów prywatnych oraz kanałów społecznościowych. W warunkach wysokiej polaryzacji przekaz bywa podporządkowany logice konfliktu, a nie logice weryfikacji faktów, co osłabia społeczną zdolność odróżniania informacji od komentarza i sprzyja dezinformacji. Taki stan rzeczy dodatkowo utrudnia odbudowę zaufania do instytucji państwa i wzmacnia wrażenie, że spór polityczny zastępuje rzetelną kontrolę publiczną.

Instytut Praw Człowieka i Mediów wskazuje, że problem nie sprowadza się wyłącznie do personalnych sporów wokół określonych środowisk, lecz obejmuje także utrwalanie fasadowego legalizmu, czyli proceduralizacji bez realnej skuteczności. W takim modelu państwo zachowuje zewnętrzne formy legalizmu, lecz nie gwarantuje rzeczywistej równości obywateli wobec prawa ani skutecznej ochrony przed uprzywilejowaniem osób

związanych z władzą. Standardy europejskie akcentują, że niezależność i bezstronność prokuratury stanowią warunek sprawiedliwego i skutecznego wymiaru sprawiedliwości, a rzetelne postępowanie karne musi zapewniać realną, a nie jedynie formalną ochronę praw stron postępowania.

Z tego względu sprzeciwiamy się traktowaniu postępowań karnych jako elementu strategii komunikacyjnej lub politycznej. System prawny nie może pozostawać zakładnikiem walki frakcyjnej ani lęku przed podjęciem zgodnych z prawem działań tam, gdzie przemawiają za tym przesłanki ustawowe, w tym potrzeba zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania. Prawo, które nie jest stosowane jednakowo wobec wszystkich, traci swój podstawowy sens i staje się narzędziem przywileju albo opresji.

Domagamy się:

1. Podjęcia niezwłocznych i zdecydowanych działań zmierzających do doprowadzenia osób podejrzanych przed organy wymiaru sprawiedliwości, niezależnie od ich statusu politycznego.
2. Zaniechania praktyk prowadzących do faktycznie uprzywilejowanego traktowania osób pełniących w przeszłości wysokie funkcje publiczne.
3. Przedstawienia opinii publicznej rzeczowego raportu wyjaśniającego przyczyny dotychczasowej nieskuteczności działań państwa w omawianych sprawach.
4. Zapewnienia, by wszystkie czynności procesowe były prowadzone w sposób zgodny z prawem, przejrzysty i wolny od nacisków politycznych.
5. Przywrócenia komisjom sejmowym i komisjom śledczym ich podstawowej funkcji ustalania faktów oraz kontroli działania organów państwa, z wyłączeniem logiki spektaklu politycznego.
6. Wzmocnienia standardów niezależności prokuratury, rzetelności postępowania oraz transparentności działania instytucji publicznych.

Nie wyrażamy zgody na dalsze osłabianie zaufania obywateli do instytucji publicznych ani na utrwalanie modelu państwa, w którym formalne procedury zastępują rzeczywiste gwarancje prawne. Jako organizacja działająca na rzecz ochrony praw człowieka i standardów demokratycznego państwa prawnego oczekujemy działań odpowiadających randze konstytucyjnej zasady równości i obowiązowi zapewnienia rzetelnego procesu.

Z poważaniem,

Agata Ogrocka
Prezes Zarządu | President of the Board
Institute of Human Rights and Media